

ESCUELA MUNICIPAL DE MÚSICA
BIBLIOTECÀ

UNIVERSITAT CATALANA

PUBLICACIÓ QUINZENAL ADHERIDA A LA "FÉDÉRATION UNIVERSITAIRE INTERNATIONALE POUR S. D. N."

Redacció i Administració: UNIVERSITAT

Barcelona, 20 de Març de 1934

«El Passeig de Colom», per E. Diaz-Costa

Any II. - Núm. 21.

Preu 40 cèntims.

**ESTUDIE
IDIOMAS**
en

BERLITZ

PELAYO 58 · TEL. 15992 · BARCELONA

The advertisement features a central illustration of a man in a dark suit and white shirt, holding a Berlitz book. He is standing in front of a stylized globe with various city names labeled on it, including Barcelona, Madrid, Rome, and others. The background is a light blue and white pattern. The text 'ESTUDIE IDIOMAS en' is at the top, 'BERLITZ' is in large bold letters in the middle, and 'PELAYO 58 · TEL. 15992 · BARCELONA' is at the bottom.

UNIVERSITAT CATALANA

PUBLICACIÓ QUINZENAL ADHERIDA A LA "FÉDÉRATION UNIVERSITAIRE INTERNATIONALE POUR S. D. N."

Redacció i Administració: UNIVERSITAT

Barcelona, 20 de Març de 1934

Els universitaris i la Societat de Nacions

per Antoni Solano

LA Federació Universitària Internacional Pro S. de N., és el nexa que uneix tots els universitaris d'Europa, que senten desitjos de pau i que, amb l'esforç coratjós de la joventut, i que estan disposats a assegurar la vida d'aquest organisme internacional que atravessa, avui, una crisi sensible i aguda.

L'Associació Universitària Catalana Pro S. de N., seguint la tònica de les associacions d'un caire semblant, està integrada per escolars i per les personalitats més destacades en les qüestions internacionals. I, avui que l'esperit iconoclasta de molta gent mira a través d'un prisma d'ineficàcia l'organisme internacional, l'actitud d'aquest sector intel·lectual desperta totes les simpaties i mereix tota l'ajuda.

Defensar la S. de N. no vol dir estar conforme amb la seva posició actual ni tan sols amb la seva organització, perquè és natural que els instruments de la S. de N. amb el transcurs dels anys s'hagin anacronitzat i que, per tant, sigui necessari vernissar-los de nou. Però, ésser amic de la S. de N. vol dir tenir viu, vibrant d'entusiasme, l'ideal de pau mundial, ésser partidari de l'ortopèdia internacional per a solventar les qüestions entre les potències.

El que es proposa realitzar l'Associació Catalana Pro S. de N. és cristal·litzar en una realitat, els pensaments de pau mundial, aquesta idea magnífica que ha estat objecte de la preocupació de tots els grans pensadors moderns, des de l'abat Saint-Pierre fins a Wilson, passant pel filòsof Manuel Kant, que en el seu llibre de la «Pau perpétua» usa, per primera vegada, l'expressió de la Societat de Nacions.

La vida en una Universitat anglesa

pel prof. E. Allison Peers

Quan hom parla d'Universitats angleses, té de fer la distinció entre antigues i noves Universitats. Les dues velles Universitats, Oxford i Cambridge són completament diferents, en molts sentits, de les més grans i modernes Universitats que es troben dins el territori, i, sobretot, a Escòcia, Irlanda i País de Gales. Les velles Universitats són molt més riques que les modernes i llur prestigi social és d'una gran importància. Aquestes tenen els seus desavantatges com, per exemple, certs casos de professors elegits per motius no acadèmics. En les modernes Universitats hom pot estar més segur de trobar millors professors des del punt de vista purament escolar, encara que en les antigues Universitats es paguin més grans sous i, per tant, les seves càtedres són més buscades pels ambiciosos.

Altra distinció entre els dos tipus d'Universitats és que tant la d'Oxford com la de Cambridge es componen de col·legis que tenen una vida independent dintre les més grans institucions i no són solament Residències com de vegades creuen persones poc enterades de la seva organització. Encara que això és un assumpte massa complicat per tractar-ne en un curt article, modifica, completament, el concepte de l'educació universitària.

Ambdós tipus d'Universitats tenen completa autonomia d'organització i de govern. Aquest està compost de dos cossos: el Senat o cos de professors que és responsable de tota l'organització acadèmica i el Consell o cos elegit, en part, pels elements no acadè-

mics i que es cuida de la part material de la vida universitària. En ambdós tipus, el Rector i els professors són elegits per aquests cossos. Hi ha nomenaments vitalicis, que duren normalment fins a l'edat de seixanta-cinc anys. A Oxford i a Cambridge el Rector és triat entre els directors dels diferents Col·legis, per torn, i està en funcions solament un curt període. En totes les modernes Universitats, no obstant, és elegit fins a l'edat de seixanta-cinc anys i molt rarament renuncia al seu càrrec.

No hi ha cap classe d'influència política dintre la vida universitària. Les retribucions que les Universitats reben del govern no varien d'acord amb el caràcter del que està en el poder. La opinió política del Rector i dels professors no són assumptes divulgats i no tenen cap importància. Els estudiants tenen els seus Clubs polítics, però els seus debats són objectius i acadèmics i una pertorbació política dintre la Universitat, és inconeguda.

La vida de l'estudiant està plena de interès i d'activitats i dintre d'elles, els jocs prenen una part important; hi ha clubs, societats i funcions socials innumbrables; les revistes dels estudiants acostumen ésser humorístiques, i es consideren per molts com a una manera útil de formació per al periodisme professional, que molts universitaris segueixen després.

Els estudiants no prenen part en el govern de la Universitat, com a tals; però el President i el Comitè de la Societat de l'Estudiant (n'hi ha solament una d'aquestes societats o organitza-

cions sense partit, representativa dels interessos de tots) són freqüentment consultats pel Rector en assumptes de importància per a la classe escolar.

Cada Universitat, té particulars fins pels quals es distingeix. Així, Oxford és notable pels estudis dels Clàssics i Teologia; Cambridge, per les Matemàtiques; Manchester, en Francès, Física i Història; Reading, en Agricultura; Liverpool, té quatre rames que l'han feta ben coneguda, i són, Arqueologia, Medicina Tropical, Arquitectura i Estudis Hispànics. La de Liverpool fou la primera Universitat a la Gran Bretanya que tingué càtedra de espanyol, fundada l'any 1908, regentada durant set anys pel professor Fitzmaurice-Kelly. La segona que la segueix en antiguitat, és la Càtedra Cervantes, a Londres, fundada l'any 1916.

Recentment el Senat i la Facultat d'Arts de la Universitat de Liverpool han aprovat la proposició d'admetre l'idioma català com a assignatura de estudi sempre que s'obtingui la ajuda econòmica necessària per al manteniment de la càtedra. Això és una gran satisfacció per mi, com sé que ho serà per la Universitat de Barcelona; he treballat molts anys per a poder convèncer les autoritats universitàries que el català no és un dialecte, sinó una llengua independent, amb una formosa literatura i una cultura que és tan digna de estudi com la castellana o portuguesa.

Es ben de desitjar que aquesta ajuda vingui i que la il·lusió de molts anys sigui una bella realitat.

(Traduït de l'anglès per S. Minoves).

Activitats de l'Agrupació danesa de la F. U. I. en el curs actual

Entre altres conferències, totes elles interessantíssimes, remarcuem les donades per l'adjunt al Secretariat de la S. d. N. Mr. Finn B. Friis, el qual parlà sobre la Conferència del Desarmament; i la de l'Ambaixador xinès, Mr. Zo, que dissertà sobre Relacions entre Europa i Amèrica, abans i després de la fundació de la S. d. N.

Finalment, remarcuem als membres de la F. U. I. que els tres països escandinaus han començat recentment una cooperació més estreta que abans. La finalitat del Comitè que ha estat nomenat per a emprendre aquesta tasca, format per representants dels tres agrupaments, són els següents: Procurar el contacte necessari entre les tres associacions, a l'efecte d'intercanvi de butlletins, revistes, circulars, etc. i de procurar una representació uniforme de cara a l'estranger quan es tracti de qüestions d'un interès comú.

Conferència de E. E. Mascarenyes

Dijous passat tingué lloc una conferència del nostre company Carles E. Mascarenyes, sobre el tema «El moment actual del problema del desarmament». En pròxim número hi donarem informació.

Assistències marítimes

pel prof. V. Solé de Sojo

La institució jurídica de les assistències marítimes, basada en el principi que tota nau ve obligada, sempre i quan no existeixi un risc desproporcionat, a prestar auxili no sol's a les vides sinó a les propietats navileres en perill, i en el seu correlatiu que tota assistència amb resultat útil dona lloc a la percepció d'una prima que guardi relació amb les valors assistides, amb les posades en risc per l'assistent i amb les circumstàncies del cas, manca en absolut de tota regulació jurídica a Espanya. Les legislacions estrangeres han acollit amplament aquesta institució que ha motivat acords internacionals, entre els quals cal esmentar, com a més important, la Convenció de Brussel·les de 23 de Setembre de 1910, ratificada per Espanya amb catorze anys de retràs.

En matèria d'assistències no tenim cap text legal vigent. Una instrucció de 1873, absolutament anacrònica avui, tracta de salvaments i de troballes, coses distintes de les assistències propiament dites. El salvament té per objecte atenuar les conseqüències materials i econòmiques d'un sinistre, ja produït; l'assistència tracta d'evitar o d'atenuar un perill imminent.

En 1925 el Govern de la Dictadura dictà un anomenat *Título Adicional a la Ley de Enjuiciamiento Militar de Marina* que regulà, entre altres institucions, la de les assistències marítimes amb un criteri relativament paral·lel al de la Convenció de Brussel·les. Bona o dolenta, la referida disposició, el cert és que ella donava regulació, per primera vegada, a una institució de dret viva i important. Vingué la República i, entre les disposicions dero-

gades corresponents a marina, figura el referit *Título Adicional*. No s'ha dictat cap disposició substitutiva del mateix i altra vegada les assistències marítimes es troben a Espanya orfes de tota mena de legislació i de regulació.

Això és vergonyós pel prestigi del nostre país i ho és més encara perquè es dona el fet constant que els interessats en la valoració d'una assistència recorren a jurisdiccions estrangeres per a que la fixin.

Es indispensable la regulació legal d'aquesta institució perquè la mateixa no pot anar dibuixant-se ni adquirint perfil per via contractual com altres institucions de dret mercantil i bancari, car els contractes d'assistència fets sota la coacció del perill són, per essència, nuls.

Una altra raó de caràcter social clama per la regulació jurídica de les assistències. Aquesta és el fet que el *Título Adicional* abans esmentat assignà a les tripulacions una participació en les primes. Derogada aquesta disposició no n'hi ha cap que reconegui al proletariat de mar aquest dret. És inqüestionable aquest dret: les tripulacions, a part de l'estímul que suposa l'acompliment dels deures d'humanitat, deuen tenir una remuneració econòmica pels sacrificis i els esforços, de vegades heroics, que realitzen amb ocasió de les assistències.

Es paradoxal que la legislació de la República hagi abolit la disposició en què aquest dret inqüestionable era reconegut al proletariat de mar. Si no n'hi hagués cap més, aquesta raó ja fóra prou per a considerar urgent la legislació i regulació de les assistències marítimes.

ESTUDIS POLÍTICS

Ciències i Cultura Política

I. — Totalitat científica

L'aspiració màxima de l'historiador, quan analitza els fets del passat, m'atreviria a dir, que és, per damunt de la veritat que els encarna, la recerca de quelcom superior. Què en treurà de saber el què feren els seus avantpassats, si el material no ha de servir de fonament a la societat que cada dia neix? L'etern transcórrer. — «Els morts parlen. Els que neixeran exigeixen. L'esperit reviu».

Aquesta és la tendència de les ciències que es manifesta en el seu desig vers l'immutable. En realitat, podríem creure que no existeixen en la natura les delimitacions científiques. Així, per exemple, tant la Física com la Química, les Matemàtiques, l'Economia, la Política, etc., etc., són facetes d'un conjunt orgànic. Perquè la pluralitat de les ciències ha sorgit de la necessitat vital d'especialització. L'home amb la seva intel·ligència no podia copsar el total mundial. S'han donat poc en la història les mentalitats: Leonardo da Vinci. Home, que simbolitzà la totalitat de la seva època.

Així veiem com s'estructura, per raó natural de vida, el contingut mundial. Unitat orgànica, que vincula tots els fenòmens que han existit i existiran dintre de les turbulències de l'evolució.

II. — Cultures nacionalitàries

La realitat de les cultures és formada per un nucli o focus d'irradiació nacionalitari, que constitueix en ella la base de l'expandiment. Perquè la

realitat d'una cultura és sols el fullatge d'un gran arbre, els troncs del qual són l'estructuració política que la cultura li imposa. Tota cultura porta involucrada en el seu ésser l'anhel d'imperialisme. Força en potència, que existeix en el nucli primitiu i que va minvant en el transcurs del seu infantament, semblança de desig satisfet, i que si no té cura en la creació de nous valors ha de sucumbir soterrada per la seva excessiva extensió. Aquest és el que assenyallem com a instint de vida dels pobles. La realitat fa témer per l'esdevenidor d'aquells pobles, que no s'afirmen cada dia. Ha sonat per ells el dia de la seva mort.

Heus ací una estructuració clara del que és la lluita de les cultures per al total de civilització dels pobles. Formació, desenvolupament, desaparició a base d'una característica ètnica, d'una característica geogràfica, etc., que és el que els dona l'etern, l'invariable que en ells porten involucrat.

III. — Evolució per mite polític

Però aquestes cultures, com a totals orgànics, sotmeses perpètuament a evolució, no es poden enquadrar en terrenys completament separats. Estan sotmesos a la fluctuació de la seva vida. Així veiem, que quan una mor, per manca de vitalitat, l'altre inicia el seu començament. Vénen superposicions, delimitacions, esclavatges. La llei de la cultura més forta és la que s'obre pas davant les altres. Contemplem, però, amb respecte, la tragèdia del poble es-

gotat que sucumbeix devant l'adversari. Aquest sentiment tràgic, aquest pressentiment que té de les seves institucions corcades fa que s'esforci, en-debades, pel seu renovellament. Els seus esforços contenen nous estres al servei de la seva mort. El sentiment del passat que reviu en ell per moments, és el que el salva d'una mort massa sobtada. Es a dir, no són les revolucions les que fan evolucionar els pobles. Aquestes són l'exteriorització culminant d'un procés de putrefacció. Sols un esclat. La veritable evolució l'hem d'esguardar en el procés d'evolució substitutiva. Es a dir, en aquell procés on una institució, una idea és substituïda per altra per manca de realitat. Aquest fou el motiu que preparà terreny fecund al cristianisme. El cristianisme nasqué en l'esplendorositat del paganisme, portant la salvació a la societat. La moral pagana havia degenerat de tal forma, que era necessària una nova espiritualització. La substitució moral es féu pausadament.

Els pobles en la seva evolució es fan ressò, es fan solidaris d'una idea a ultrança. Idea que es fa solidària amb la missió de la seva cultura. Heus ací el seu mite polític. El mite polític és el que regenta, és el que inspira la vida d'aquest poble. Vegem a Catalunya l'ideal d'*estat-nació mediterrània*. Ideal que ha de bastir tot el futur de la cultura catalana.

IV. — Present polític evolutiu

Per a poder determinar alguns trets de la situació que ens podríem assenyalar en l'evolució de les cultures, ens hem valgut, primerament, de l'abstracció de [tota realitat cendent. Per a entrar en el terreny polític comentarem alguns fets que creiem il·lustratius per l'esdevenidor.

Actualment es parla amb molta insistència de la imminència d'una nova edat mitjana (1). Es diu que «el món està sadollat d'un excèssiu avenç. El món necessita un ajustatge espiritual». Evidentment, el ritme evolutiu tècnic ha excedit en evolució a la facultat absorbent de les esferes socials.» això vol dir, que les classes socials o millor dit tota la societat s'ha vist incapaç de seguir els avenços de la tècnica, tot i els seus grans esforços per a no restar endarrerida. Els esforços es succeeixen, també es succeeixen les fallides, traduïdes en les crisis econòmiques que es produeixen cíclicament. Per això, veiem que és impossible de trobar una política que no contingui un obrerisme intens. I si n'hi ha alguna, és que ha perdut el sentit de la realitat.

El renaixement trencà l'estructura jeràrquica medieval. Desencadenament que produí el més furibund despotisme de les individualitats, que havien restat limitades, fins aleshores, per aquella jerarquia. I és que l'organització medieval havia perdut l'organicisme imposat en un principi. Aquest despotisme de les individualitats al seu temps degenerà en el despotisme il·lustrat que caigué en braços de la Revolució Francesa. Ella és l'últim punt de referència, l'inici de l'última etapa que ha viscut el món i que, probablement, encara està vivint. Creà com a novetat la teoria dels tres poders: executiu, legislatiu i jurisdiccional, que són el sustentacle de tot el segle XIX i tot el que hem viscut de segle XX, l'anomenat constitucionalisme. Com a conseqüència del sufragi universal neixen els anomenats partits polítics, que són, en si, el gèrmien que ha d'entronitzar les doctrines socials. El seu crít de combat és «l'alliberació del poble oprimat». I és en aquest moment on

(1) Nicolau Berdiaeff.

ens hem de situar. Dintre la lluita neix un sentiment vers l'estabilització. Les nacions influenciades mútuament pels esdeveniments interns, recerquen la concreció completa i progressiva de les necessitats populars. Això és, la superació de les lluites fraticides. El esdevenidor està en la cultura que asenyali els nous horitzons a seguir.

Sigui el que sigui, davant del seu camí no hi haurà obstacle, per raó suprema, per ésser solució a problema irresolt, per ésser irònicament raó d'estat.

I vull creure, en finalitzar aquestes ratlles, que és l'snobisme de l'hora el que ens priva de relacionar la història o política d'ahir com un tot evolutiu i orgànic amb la política d'avui. Es diu: «Estem en el temps millor o bé en el pitjor,»... però això, si, mai en la continuació del passat. Ja entrem en una època en què l'home s'ha creat un concepte abstracte i es regeix, a voltes, també, es tortura, per ell; ja entrem en una època en què realitats l'obligaran a canviar de conducta. La veritat, la lògica política i evolutiva canvia segons les necessitats. Tot, dins del marc d'una cultura.

A. S. J.

«Hom diu que la S. d. N. està malalta.

Seria molt més exacte dir que mai no ha estat tan a prop d'arribar a tenir vida. Perquè la prova de la vida d'un organisme resulta no del gran nombre de les seves peces, sinó que encaixin harmònicament unes peces amb altres. Per a que això es realitzi de seguida n'hi ha prou amb voler-ho.»

COMTE SFORZA

Crònica

Els dies 19, 20 i 22 del passat, tingué lloc a l'estatge de l'Associació per la Cultura de Mallorca, el curset de conferències a càrrec del Sr. J. J. A. Bertrand, Director de l'Institut Francès de Barcelona.

El dia 19, després de breus salutacions, començà desenrotllant el tema. «Les poètes parnasiens» en el qual exposà la relació entre el poètes francesos i catalans de Mallorca, remarcant especialment Costa i Llovera i Alcover.

El 20 parlà de «L'art populaire français, Chateau du Loire» explicant l'evolució artística dels castells dins les diferents fases de la història, mostrant amb diverses projeccions la semblança de l'art decoratiu francès i el de Bellver, Palau de L'Almudaina i els típics patis mallorquins.

El 22, exposà «Le chant populaire français» amb audicions d'aquest, mitjançant discos de gramofon, no sentint amb ells sinó sardanes i cançons populars mallorquines.

El nombrós auditori assistent quedà completament satisfet de les explicacions del Sr. Bertrand, qui demostrà extremat interès per la prosperitat dels països occitans i acabà demostrant com la grandesa de l'art nostre, no sols deixà sentir influència a la Catalunya gran, sinó també a altres països.

El dia 26 es celebrà a la mateixa Associació un recital a càrrec de la Srta. Francina Alcover Gralla, recital acompanyat d'un parlament del poeta Guillem Colom.

L'acte es donà per a commemorar l'aniversari de la mort del poeta Alcover, del qual la Srta. Francina, recità magistralment quelques poesies.

El II Jocs Florals Escolars

La festa dels II Jocs Florals Escolars constituí un veritable èxit, que ve a palesar la favorable acollida que ha tingut entre els estudiants i el públic barceloní aquest acte.

A l'hora anunciada, prengueren seient a l'escenari, els membres del Jurat senyors: Josep M.ª Capdevila, president; Josep M.ª Folch i Torres, Joan Llongueres, Mn. Ramon Roquer, Frederic Bresó i Frederic Alfonso i Orfila, secretari.

El senyor Carles Riba excusà l'assistència.

Obert l'acte, el senyor Josep M.ª Capdevila, llegí un interessant parlament.

A continuació, el secretari dels Jocs florals, llegí una interessant Memòria glossant el lema de la Federació: Fe, Ciència i Llibertat. La seva brillant peroració, fou objecte en acabar, de nodrits aplaudiments.

Seguidament, pronuncià el veredicta emès pel Jurat, el qual és com segueix:

Flor Natural, al núm. 38; tema «Aleshores», lema: «Versos». Oberta la corresponent plica, en resultà autor Pere Tuyet i Casafont. El secretari dona compte de la impossibilitat per part del poeta d'assistir a l'acte, degut a la seva estada a Comillas; també fa constatar que el poeta ha nomenat per reina de la Festa la senyoreta Margarida Alfonso, la qual passa seguidament i acompanyada del Jurat, a ocupar el setial d'honor.

Continua la lectura del veredicta. El primer accèssit es dona al núm. 41, tema «Hagiografia», lema. «Estampes i oracions», del qual resulta ésser-ne autor el mateix poeta. Segon accèssit al núm. 50, tema «Tarda a marina», i «Pescant al llac», lema: «Al meu germà»; n'és autor D. Puigcorbé.

Amesura que els autors premiats són cridats pel secretari, van a recollir el premi, que és donat per mà de la regina.

Premi segon, al núm. 62, tema «El sentiment catòlic en la Renaixença Catalana»; lema, «Catalunya Catòlica», de R. Torrent Orri.

Premi tercer, al núm. 8 tema «L'oreneta i el pardal», lema, «Com canten al meu poble», de Josep M. Soler i Janer. Accèssit, al núm. 13, tema «L'amada mendicant», lema, «Pobresa», de R. Perelló.

Premi quart, al núm. 69, tema «La calda i la frescor», lema, «Vacances», d'Alfons Nadal i Saüquet.

Premi cinquè, al núm. 42, tema «Lírica» lema, «Divinitat», d'A. Mingarró.

Premi sisè, al núm. 92, tema «Romàntica cavallaresca», lema, «En maneyra de provençal, etc.», de S. Bosch i Pardo.

Premi setè, al núm. 36, tema. «La sirena del claustre»; lema, «Gentilesa», de R. Perelló.

Premi vuitè, al núm. 7, tema «Migdia a la devesa de Girona»; lema, «Repòs d'estiu», de J. M. Soler Janer.

Premi novè, al núm. 96, tema «De la tasca a fer encara»; lema, «Pàtria del meu cor», de D. Escolà.

Accèssit al núm 32, tema «Catalanitat»; lema «Sempre avant per Catalunya», de R. Oliveró.

Premi desè.—Es parteix entre els números 99, tema «Sonet de la inspiració», lema, «Col·loqui espiritual», de M. Bertran i Oriola i el núm. 104 «Nadal», tema «* * *», d'Ignasi Agustí.

Una vegada acabada la lectura del veredicta, el senyor Joan Llongueres féu el discurs de gràcies, amarat tot ell d'una crida a la joventut per tal de seguir les petges dels gloriosos iniciadors de la nostra Renaixença, per tal de fer-ne possible una de nova. Fou molt aplaudit.

Discurs d'inauguració de la Universitat Popular Valencianista pel catedràtic de la Universitat, Doctor Francesc Alcayde Vilar

No tan sols és, per a mi, un honor inaugurar la U. P. V. però encara més un gran plaer i una plena satisfacció. Vosaltres, que no haveu viscut fora de València, no podeu imaginar-vos el meu goig en aquest acte. Escolteu: 12 anys he estat fora de València, allunyat de ma pàtria i puc dir-vos, en veritat, que mai he passat un dia a Galícia, Aragó, Castella, Andalusia, sense desitjar tornar-hi. Ni més ni menys com el jove romàntic enamorat no passa dia sense pensar en la dona que el seu amor convertix en la més excel·lent de totes les dones i el seu pensament divinissa i la seua imaginació transforma en deesa.

Imagíneu, ara, si mon goig serà gran, quan després d'absència tan perllongada, puc tornar ja per a sempre i veig que València mon amada, me obre els braços amorosament, reconeix la constància del meu amor i me porta, me conduïx a la sala més íntima de son palau, desitjosa d'escoltar el que jo li diga. En aquests moments d'unió desitjada, de comunió espiritual que posa terme a una absència perllongada; en aquests moments de plenitud emocional, el jove enamorat sol contar intimitats que posen de relleu la perfecció de son amor. Jo vaig a contar-vos, també, ma intimitat. Estant absent de València, i, abans d'ésser catedràtic, me digué un dia mon Mestre, Adolf Bonilla San Martín: «Tinc per a vostè una plaça de professor a la Universitat de Califòrnia». No me fa goig perquè m'allunyaria per sempre de ma Pàtria.

Tot estranyat me retruca: «Escolte un poc. Si ho accepta tindrà vostè una personalitat al país més ric del món, sense necessitat de fer oposicions. Una vida nova, amb abundància de tot i guanyarà lo que vullga. Si es queda ací... Pense els esforços per a guanyar les oposicions... I, tot això, per 6000 pessetes!». No ho pense més, li diguí, me quede a treballar en ma Pàtria». I ací me teniu. Més que tots els milers de dollars i tota l'abundància de Califòrnia, estime jo vórem aquesta nit al saló del Consulat de Mar, tan íntimament valencià, acollit amorosament pels braços oberts dels estudiants valencianistes. Compreniu, ara, quan gran és el meu goig al vórem respectat i volgut en la meua Pàtria?

Perdoneu l'esclafit sentimental i escolteu el que vull dir-vos de la U. P. V. que hui tinc l'honor d'inaugurar. Abans de tot, què és Universitat Popular? Què vol dir? Fins ara no ho sé i quan més hi pense més embolicat me trobe. Per a exposar millor els meus raonaments, he compostat el següent diàleg:

Diàleg a prop de la impossibilitat de la U. P.

Dos amics han fet un llarg passeig pels carrers de la ciutat i arriben ara a les Alameretes de Serrans. U d'ells és Universitari i l'altre és Popular. I parlen així...

P.—Ja hem acaminat prou, me pense. Almenys jo me trobe fatigat. Te plau que descansem en un d'aquests bancs?

U.—Tens raó, amic. Ha sigut una bona idea, perquè també jo estic can-

sat. Es que me sembla tan deliciosa nostra ciutat que sense adonar-nos, passem hores i hores passetjant. Sentem-se ací mateix, baix els eucaliptes jagantescs que embalsamen l'ambient.

P.—Que rebé estic ací, en aquest jardinet romàntic!

U.—Són els únics autèntics plaers, els bàsics, aquells que satisfan necessitats derivades de nostra pròpia naturalea. Tots els altres ne són derivats. El desig cultural és un dels plaers bàsics, com ja ho digué Aristòteles. Nostra naturalea d'homens mos demana saber. La curiositat dels xiquets, que esclata en ses desconcertants i inacabables preguntes ho demostren.

P.—I el poble també. Sempre que se li donin mitjos d'instrucció acudix agraït i entusiasmat. Però: no saps encara la bona nova? Aquesta nit se obrirà la Universitat al Poble per l'establiment de la Universitat Popular Valencianista. Serà un enaltiment del nostre poble i una vivificació de nostra Universitat. No te sembla admirable la idea?

U.—Si te plau anem un poc despai i analitzem la qüestió. Tenim encara una bona estona, abans de sopar, estem molt bé en este jardinet, respirant el aire embalsamat pels eucaliptes, i vullc que m'aclarixques uns quants dubtes que me vénen al cap pensant en la U. P.

P.—A mi me pareix excel·lent la idea i tothom amic del poble deu...

U.—Digues amb claretat (perquè ja saps que no comprenc les coses massa pronte), què vol dir U. P.?

P.—Això ho sap qualsevol!

U.—Què vol dir? Respon!

P.—Eres més dolent del que jo em pensava. Vol dir que el poble tinga ac-

cés a la Universitat. Que el poble entre en ella. Ho vols més clar?

U.—Ja ho crec! Molt més clar! De què poble parles?

P.—Home! Dels obrers, que aniran a la Universitat, després de son treball.

U.—A què té que anar el poble a la U?

P.—A dependre.

U.—A dependre, què?

P.—Ara sóc jo qui no te comprens; no sé ço que vols dir.

U.—El que jo pregunte i vullc que me digues és lo següent: els obrers que vagen a la U. van amb la il·lusió de rebre una cultura universitària?

P.—Clar que sí.

U.—Donc, això és estafar, enganyar el poble, oferint-li una cosa que no se li pot donar.

P.—No te comprenc.

U.—Escolta l'eixemple i ho comprendràs aviat. Pensem un poc en les matemàtiques. De l'aritmètica se pot tindre un coneixement elemental; per eixemple: conèixer els nombres, sumar, restar, multiplicació i divisió i també, empíricament, la regla de tres simple i la composta; però, fixa't bé: sense saber *per què* se fan eixes operacions com se fan. I se pot tindre un coneixement superior quan se elevem al càlcul infinitesimal en ses dos branques, diferencial i integral. De la Geometria, el mateix, se poden conèixer les figures i tindre pràctica de mesurar les terres, empíricament. Asò és el coneixement elemental, però, també, podem elevar-se i aplegar a saber el *per què*, la causa que produïx eixes regles empíriques en la geometria plana, i encara remuntar-se molt més i penetrar en els camps nous, desconeguts per l'ignorant, de la geometria analíti-

ca, de la esfèrica i de la geometria de la Posició.

P.—Ara ho veig clar, claríssim. Un xiquet, quan ix de l'escola no pot saber més que les quatre regles i anomenar i reconèixer les figures, però no té idea d'eixes ciències superiors.

U.—Doncs, bé; ara vullc fer-te dos preguntes i te pregue que me respongues amb molta brevetat.

P.—Per què vols que siga breu? Te fa nosa sentir-me o és que dic tontaes?

U.—Res d'això. T'escolte amb molt de gust, perquè tot el que dius té bon sentit. Te pregue sies breu perquè la brevetat interessa per aclarir el tema que tractem.

P.—Demana, puix.

U.—En primer lloc; creus que per a dependre la cultura superior és necessari conèixer la elemental i una porció de coses més? Una preparació especial?

P.—Evidentment.

U.—En segon lloc: Quina és la cultura verament universitària? Es la elemental o la superior?

P.—La superior.

U.—I me permetràs, encara, una darrera pregunta. El poble, els obrers d'ara, creus tu que tenen, a més de la cultura elemental, la preparació necessària per a rebre la cultura superior?

P.—No ho crec.

U.—Puix si la cultura superior és la verament universitària, és evident que el poble, l'obrer, hui en dia, no pot rebre la cultura pròpia de la Universitat; doncs la Universitat no pot bolcar-se en el poble sense deixar d'ésser Universitat. Doncs, és estafar el poble, parlar-li de U. P.

P.—Tot i trobant-lo evident, això és el que no voldria admetre.

U.—Però, no tens més remei que ad-

metre-lo perquè has admès les dos preguntes que t'he proposat.

U.—Es que tu amb la teua dialèctica me faràs dir lo que vullgues.

U.—No cregues això. El que passa és que mai t'has plantejat el problema amb claredat i valentia. I te fa por dir-li al poble que no pot entrar a la Universitat, i que hui en dia no podem ni parlar d'U. P. si no és enganyant-se ella mateixa i el poble. Es a dir: O la Universitat deixa d'ésser Universitat, o no hi ha convergència possible amb el poble.

P.—Encara que comprenc que tens raó, no puc fer-me la idea. Me fa mal, me ferix la posició on vols fer-me aplegar. Perquè és antidemocràtica.

U.—Per a la teva tranquil·litat té diré que en aquesta qüestió, com en totes, els filòsofs tenim l'obligació de defensar la veritat, encara que mos ferixca i mos disguste. Diu Lluís Vives que el vici més roïn és la falsedat i el fonament de totes les virtuts, la veritat. Mosatres, filòsofs, tenim que defensar-la, encara que no plaga al poble, encara que mos fassa aparèixer orgullosos i mos fassa antipàtics. Ara bé: si en comptes d'ésser filòsofs fórem polítics, la qüestió variaria per complet. Deixem el regne de la mentida, de les promeses falagüeres, impossibles, per als polítics. Mosatres quedem-se amb la veritat, com mos mana nostre immens Lluís Vives. Te dic tot assò per a que separem de ton esperit tot sediment emocional i que siga ton cervell, ta raó, i no ton cor, qui decidisca en qüestions de lògica. Fent aquesta separació, quedés conforme amb ma tesi?

P.—No del tot. Ara pense que estàs equivocat perquè qui sap ensenyar

el superior, també sap ensenyar el elemental; i això vol dir U. P. I quins llibrets magnífics d'ensenyament elemental poden fer els grans homes quan s'hi posen! Tu m'has dit assò moltes vegades i m'has posat exemples brillants de divulgació científica. A França totes les branques de la cultura estan exposades elementalment, amb gran claredat, pels grans homes universitaris. I també el llibret de lògica que m'has recomanat i he llegit llèpolament, de Stanley Jevons. Tota aquesta divulgació magnífica no poden fer-la més que aquells que dominen la cultura superior. La tasca de la Universitat deu ésser, a més a més de la que fa hui, divulgar, fer comprensible a tothom els elements de la ciència. Assò vol dir U. P. i, per tant, pot existir amb este contingut.

U.- Amb quin goig t'escoltel! Has penetrat al tema que tractem i estic d'acord en tu en el que dius dels llibres elementals escrits pels savis. Jo, també, estime una manca greu dels nostres savis el que no escriuen tractadets de divulgació, com fan els francesos. Es aquesta una manca dolenta que tenim i que jo deplore coralment. Però fixa't que en eixos tractadets, per admirables que sien, no s'oferix cultura universitària, mes elements. I saber els elements no és cultura superior. Te vullc dir que un universitari i un savi poden i deuen fer obres de divulgació, escriure llibres elementals (si molt me apures te diré que l'elemental és el fonamental en tota ciència). I, també, pot un universitari, com ho ha fet Francesc Giner, posar-se al front d'una escola de xiquets. Però la qüestió és aquesta: en eixa posició, farà ensenyament

elemental, primari. Vullc dir: l'universitari pot fer cultura universitària i cultura primària; però mentre ne fa una no pot fer-ne l'altra. I a la U. P. que cultura farà? Si superior, el poble no pot anar-hi; si primària, deixa d'ésser Universitat i se convertix en escola primària popular. Amb el que tornem altra vegada a ma tesi: la unió del poble i la Universitat és, hui dia, una de tantes mentides falagueres, com diuen els polítics per a emborratxar el poble i contra la que devem reaccionar amb valentia els filòsofs.

P.- Però jo no tindria valor per a dir eixes coses. Si tu digueres assò en públic te dirien orgullós, pedant, enemic del poble i antidemòcrata.

U.- La democràcia és un asunto sobre el que voldria fer un diàleg, perquè hi he pensat prou. Ara només te diré que jo seré demòcrata, creuré en la democràcia el dia que el poble siga aristòcrata. Amb un poble aristocratitzat, refinat, enaltit, admittixc la democràcia; en altre cas, no sóc demòcrata. I no puc creure en la democràcia (la força, el domini del poble) perquè, com diu Lenin: «Els obrers necessiten la il·lustració en sa campanya de conquesta. Doncs deuen comprendre que el saber és una ferramenta necessària en sa lluita per la emancipació, i tots els seus fracassos deuen imputar-se a la manca d'educació». Estes advertències de Lenin coincideixen amb el meu pensament: Si el poble no és aristocratitzat (refinat, educat, enaltit, instruït, il·lustrat), jamai pot *Esse fort*; jamai pot *Dominar*; és a dir: no pot haver Democràcia.

(seguirà)

Voliaïnàtiques

IV.—«La Passió» d'Olesa

Diumenge de Quaresma. Mentre a Barcelona se celebren els II Jocs Florals Escolars, recorrent el Llobregat, hem fet cap a Olesa.

De dret cap al Teatre. Les entrades s'han acabat temps ha i la Passió comença. Cap pagès no es deixa ensibornar a cap preu per obtenir-nos una entrada.

Rodant desesperats, fem cap a un lloc fosc on molta gent feineja silenciosament: som a l'escenari, rodejats de jueus i galileus. La Magdalena, entremaliada, ens fa pam-i-pipa amb tota gràcia.

Trobem un amic, l'escenògraf Pou i Sunyer, a qui devem una de les millors jornades artístiques de la nostra vida. Sempre amable, ens va explicant detalls tècnics i històrics per tal que assaborim, sense perdre'n cap detall, la diada magna.

Fóra debades que ara volguéssim fer l'estudi, ni sisquera l'elogi de la Passió, que, per partida doble, representa la vila d'Olesa. És, indubtablement, dintre del seu gènere, la manifestació més significativa del nostre poble. Meravella la manca de teatralitat de les innombrables escenes; la resistència física dels intèrprets, alguns dels quals fa més de quaranta anys que representen el mateix personatge; el desenvolupament dels temes i dels versos; el decorat, obra digna de tota lloança del nostre acompanyant, senyor Pou; la previsió i solució de tots els detalls escenogràfics, segons una ben avançada tècnica, que moltes vegades trobem a mancar en els millors teatres, i, sobretot, la franquesa, la companyonia, l'hospitalitat de la gent.

Un altre dia publicarem unes notes per a contribuir a l'estudi de *la Passió* Avui n'hi ha prou d'aquesta breu notícia, engiponada tot venint d'Olesa, mentre continuava viu el record de les paraules d'acompanyants i actors de la Passió i ens assaltava el pensament del certamen literari escolar celebrat a Barcelona.

DELFI ESCOLÀ

Correu de Lleida

L'estudi

Els que som a la infantesa de l'estudi topem amb moltes coses, tancades al cercle d'abast de les nostres aptituds. Llegim les ratlles dels nostres llibres sense cap mena d'interès. No desentranem el significat de les paraules, encabint-les tan sols en el recinte enganyós de la nostra memòria.

Ara bé: és que la memòria no és necessària per a l'estudi? En veritat, la memòria és necessària i fins indispensable quan la relacionem íntimament amb la intel·ligència, abundosa o escassa, de cadascú. Estudiar és llegir. En estudiar hem d'emprar una mica de filosofia, sense la qual la lectura perd l'interès i esdevé avorrida, obligant-nos a tancar el llibre amb un relatiu odi envers ell. Tornem-lo, però, a obrir, i en obrir el llibre, obrim també de bat a bat l'etimologia dels seus mots. Aleshores l'estudi s'albira sadollat d'interès i ens fa comprendre coses que enclouen en el seu si una boniquesa i seducció ignorades.

Vull posar un exemple: la Història. Dins de la Història, un dels seus capítols més bells: la Renaixença. Si llegim les ratlles de la Renaixença amb l'intent de no profunditzar, tindrem la impressió de llegir un dels epíssodis més embolicats i incomprensibles de la Història; però si ens lliurem al seu estudi amb l'objecte d'ésser, a través de la lectura, espectadors d'aquell moment històric, esdevindrem admiradors d'aquella evolució d'idees, d'aquells mestres de l'art, creadors d'obres genials que perduraran a través dels segles i d'aquelles altres coses que pel seu interès i bellesa captiven la nostra espiritualitat infonent-nos l'anhel de saber i d'enfondir-nos més i més en el cor de les coses que en envolten, missió magna de l'estudi.

FELIP LORDA

RUTA.—Ha reaparegut aquesta publicació editada per la Federació Catalana d'Estudiants Catòlics. Conté un interessant sumari en el qual destaquen sengles treballs de Mn. R. Roquer, J. M. Capdevila, Mn. Camil Geis, F. Alfonso i Orfila, Xeïs, A. Balcells, etc. Conté, també, una extensa informació federal i universitària.

V E R S O S

Aleshores *

per P. Tuyet i Casafont

OCTUBRE

Febreja el silenci groc
en les llums emmalaltides.
Somnis. (Contes vora el foc
de les postes arraulides.

El pit se m'aireja al vol
de misteris i colomes.
Coloma, tinc borriçol
i llum de les teves plomes.

El crepuscle va colant
pols d'enyor i de pressagi
amb celistia agonitzant
per cada vol que hi assagi...

FEBRER

Neva i neva perquè jo
insinuï coses tendres
de primaveres en flor
sobre Dimecres de cendres.

Tot just em sagnava el pit
que un estel ja m'esperava
per a acotxar el meu neguit
amb una túnica blava.

IMATGES

Tirabuixons de sol. La llum s'arriba
als molls de vidre trèmul de l'airet.
Llum que neix, llum que mor i llum que es frissa
amb paradoxes d'amor i de fred.

AL MAR

Mar blau, rambla de la llibertat,
fóra dolç passejar ciutadanes
pel teu asfalt.

(Estels a les voravies
que regulen el trànsit rodat
dels somnis i les gavines).

Destí,
una gavina amb l'amarg campanatge
del meu sospir, trobarà el camí
d'un colom que viatja?

* Poesies guanyadores de la Flor
Natural als II Jocs Florals Escolars.

«Les Amis de l'unité morale de l'Europe»

Un manifeste des Intellectuels Catalans en 1914

per Oliver-Brachfeld

Directeur de la revue «Europa»

II

Était-ce vraiment la peine de rééditer ce texte aujourd'hui? Est-ce encore la peine de le méditer? Peut-être pouvons-nous y répondre affirmativement. Depuis la publication du manifeste, vingt ans sont passés; quel sera, donc, le jugement des jeunes d'aujourd'hui sur cette déclaration des *Amis de l'Unité Morale de l'Europe* qui nous est dirigée par les mots: «nous avons surtout, dans les lointains de l'avenir, l'appréciation des hommes qui demain, jugeront bonne l'oeuvre modeste à laquelle nous nous vouons aujourd'hui». Une revue que comme «Europa», peut encore croire à la mission de notre continent et qui veut travailler *Pour que l'Europe soit*,⁽¹⁾ pourrait-elle mieux répondre au *tam-tam* belliqueux des revues comme la publication italienne *Antieuropa* ou comme cette nouvelle *Deutscheuropa* dont le nom indique déjà et l'idéal et la nationalité, que par la publication de ce document catalan d'il y a vingt ans?

Contre le monstre de la Guerre, c'est aux «vœux tacites des hommes de bonne volonté» que fait appel le petit groupe d'intellectuels catalans de l'an 14; à ces «hommes de bonne volonté qui n'ont rien fait pour favoriser l'horrible naissance, ceux dont les mains sont pures du crime universel, qui ont le droit d'unir leurs vœux et

leurs efforts pour que tant de sang n'ait pas coulé en vain». ⁽²⁾ Il est étrange et effet, première comparaison, de rapprocher le manifeste des A. U. M. d. l'E, à un texte presque contemporain récemment réapparu chez Ernest Flammarion; celui de M. Jules Romains. «L'unité d'abord, voilà le programme», nous le répète l'auteur des *Hommes de bonne volonté*, et là où ses confrères catalans exigent «la plus grande publicité possible» et l'attention de la presse, il devient à la fois plus concret et plus passionné: pour que l'Europe s'habitue à exister, il faut lui donner des occasions de plus en plus fréquentes de manifester sa vie unitaire, par 1.° l'union douanière, étendue à tous les états; 2.° l'unification des tarifs postaux; 3.° l'adoption d'un système monétaire unique; 4.° l'établissements d'une banque d'Europe. Pour atteindre à ces premiers résultats, le parti européen aurait besoin d'une organisation puissante, et d'une presse autonome. *Il importe de créer chez tous les Européens l'obsession quotidienne de l'Europe...*»

Faut-il comparer encore ce manifeste à celui d'un groupe d'intellectuels allemands, au triste souvenir? Évidemment, dans un pays neutre, il est toujours plus facile de rester objectif. Mais s'il y a lieu, comme nous le verrons, de rapprocher le manifeste des

(1) Cf Jules Romains, *Problèmes européens*, (Flammarion, 1933). — (2) Loc. cit., p. 41.

Amis de l'Unité Morale de l'Europe à celui de quelques intellectuels anglais, sous la direction de Bertrand Russell, la comparaison avec le manifeste des intellectuels allemands ne pourrait se faire que par juxtaposition; nous renonçons plutôt à cette triste besogne.

Passons plutôt à l'examen de l'histoire—certes, bien courte—, de ce curieux texte que nous avons pris le soin de sauver de l'oubli pour les jeunes d'aujourd'hui; elle saura peut-être nous inspirer au moment venu, pour le faire mieux encore que nos prédécesseurs...

Ex ungue leonem: il n'est pas trop difficile de reconnaître, sur le style et sur la pensée qui s'exprime dans le *Manifeste*, la touche de la main de M. Eugenio d'Ors. En effet, nous trouvons réimprimé ce texte à la fin du beau volume du *Glossari*: «Lletres a Tina», mais cette fois dépouillé des noms de cette lumineuse Pléiade d'intellectuels catalans que nous lisons au pied du texte inséré au livre de M. Romain Rollan. M. d'Ors se reconnaît-il, donc, être l'unique auteur de ce manifeste, l'unique animateur de ce groupe d'*Amis de l'Unité morale de l'Europe* qui hélas! n'a pas beaucoup attendu pour se dissoudre à peine quelques mois après la publication de ce document? N'importe; toutefois il est que ce texte s'adapte merveilleusement aux *Lettres a Tina*, ce brillant spécimen de prose catalane qui n'est que trop justement oublié et par la Catalogne et par l'Europe. Pendant que d'autres volumes du *Glossari* du brillant écrivain européen que le monde ne connaît point sous son aspect catalan, ont été publiés en castillan et ont connu même des traductions partielles même à d'autres langues, les *Lletres a Tina* n'existent, jusqu'aujourd'hui que dans *lo bell catalanesc* qui le rend presqu'

inaccessible à des lecteurs du reste de l'Europe.

Qu'est-ce que donc que ces curieuses *Lettres à Tina* qui même en catalan sont à peu près introuvables et dont nous devons la lecture à l'amabilité de l'auteur qui a bien voulu nous prêter pour quelque temps son unique exemplaire?

Lorsqu'il y a à peu près un an, en feuilletant les collections des anciennes années de *La Veu de Calalunya*, à la recherche de l'original catalan du texte traduit par M. Romain Rolland, notre regard tomba plus d'une fois sur les *Glosses*, section quotidienne réservée dans cette feuille à M. Eugenio d'Ors, et qui porta comme titre, dès le premier jour de la guerre jusqu'à la fin de l'année 1914, le sous-titre *Lletres a Tina*. Nous en avons entrepris la lecture cà et là, mais sans que ces textes si entrecoupés d'un numéro à l'autre aient réussi à capter suffisamment notre attention. En fait, ces petits textes à l'apparence banale ne nous disaient absolument rien; des terminaisons d'entre-filets comme *Ainsi parla Karl*, par leur évocation du Zarathustra nietzschéen nous paraissaient de mauvais goût, et nous rappelaient la fadeur qu'a éveillée en nous tant de fois la lecture du *Glosario*—cette fois en castillan que l'auteur publie encore quotidiennement dans le journal madrilain *El Debate*. Lorsque plus tard, quelques extraits que j'ai tirés de ces *Lletres a Tina*, traînaient sur la table de travail de mon hôtel de Madrid, et finirent par tomber entre les mains d'un de mes chers amis et collaborateurs catalans, l'impression désagréable que j'en avais eue la première fois, s'est reproduite en lui et il parût surpris que «de pareilles banalités» aient su capter mon intérêt jusqu'au point d'en extraire quelques passages. Mais lors-

que je lui ai faire lire tout le volume, d'un bout à l'autre, lui aussi il fut converti immédiatement à l'admiration pour les beautés de ces *Lettres* que j'ose bien placer à côté de la *Ben Plattada*.

Il se peut bien, je l'avoue, que notre admiration soit un peu exagérée et dûe à de facteurs non-littéraires; mon jeune ami catalan retrouva dans ce livre «l'image perfectionnée de ce qu'avaient été, ou mieux encore, à ce qu'ont aspiré d'être ses maîtres et professeurs», et une saveur bien catalan, au sens meilleur et presque sublime de ce mot; et quant à moi, j'y ai retrouvé des pensées dont je parlerai tout à l'heure, pensées qui échappaient complètement au lecteur des fragments éphémères du quotidien, même sous sa forme de collection. Le style des *Lettres* est certes on ne peut plus brillant, et en m'attachant surtout à leur contenu, la valeur purement littéraire du volume n'en est pourtant pas touchée. l'unité de ce que volume contient, et la continuelle montée vers le *climax*

final qui est terminé comme par une *coda* musicale, par le manifeste qui nous occupe, est vraiment admirable; personne ne dirait qu'il fut écrit au jour le jour. Et quant au contenu on y trouve des pensées sur l'Allemagne et l'Occident qui me furent toujours chères et que j'ai trouvé plus d'une fois confirmées dans des textes de cet autre grand écrivain européen qui est M. Thomas Mann.

Tina est une petite fille allemande que l'auteur nous raconte avoir connu au *Kursaal* d'une petite ville d'eau suisse, quelques mois avant la guerre. (Cette anecdote est d'ailleurs authentique, selon nous l'a affirmé M. d'Ors lui-même, et il était vraiment en correspondance avec la famille de la petite, bien que ces *Lettres à Tina* n'ont évidemment jamais été des *litterae missiles*). La guerre survient et l'auteur pense non pas sans mélancolie à ses amis allemands auxquels il dédie une pensée tous les jours.

(La suite au prochain numéro).

Acadèmia DALMASES

Conferències de totes les assignatures corresponents a les
Carreres d'Enginyer, d'Arquitecte i Pèrits Aparelladors

FACULTATS DE CIENCIES

Professorat constituït per Arquitectes,
Enginyers i Doctors en Ciències

DIRECTOR:

Josep M.ª de Dalmases i de Plandolit

Passeig de Gràcia, 19. - BARCELONA. - Telèfon, 20970

Associació Universitària Catalana pro S. D. N.

Conferències dels Drs. Bosch Gimpera, i Balcells

Ha començat a la Universitat el curset de conferències, que ja havíem anunciat, sobre les idees de pau i cooperació internacional com a precedent històric de la Societat de les Nacions, que han constituït veritables èxits per a l'Associació Universitària Catalana pro S. d. N., organitzadora del mateix. La primera anà a càrrec del Dr. Bosch Gimpera, rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, qui dissertà sobre el tema: «Grècia».

Abans, però, el Sr. Joan Estelrich, president de l'entitat organitzadora, explicà el significat d'aquest curset, que és el de procurar la divulgació i coneixement de les idees de la pau a través dels temps, anant a acabar en la Societat de les Nacions, transformant així les guerres de la violència en lluites de la intel·ligència. Remarcà la intervenció dels universitaris catalans en els problemes del món i es referí al nostre problema nacionalista que ens empeny a ésser més catalans. Hi ha pobles, digué, que no se'n preocupen d'ésser més ells mateixos (Anglaterra); en canvi, altres pobles, de inquietuds nacionals, sí (Alemanya, Catalunya). Però aquesta tendència, hem de superar-la i hem de procurar ésser *més que catalans*.

Seguidament, el Dr. Bosch Gimpera entrà en la seva dissertació parlant dels estats de l'home, en uns temps amb idees de pau que formen una idea constant a través dels segles; en altres, dominats per la idea de la guerra, es converteix en el llop d'altre home.

Sovint, entre pobles o zones de civilització, n'existeix una de bàrbara, que posa en perill les zones civilitzades i cal que aquestes s'uneixin i es tanquin en un cercle per a que el perill sigui més llunyà. Roma, representava una cultura, però al seu entorn, existien grans zones incultes que acabaren ofegant-la.

Abans de la formació de la cultura grega, existien en el món oriental les idees d'internacionalització. En els imperis que semblen més barbres, l'Assíria, existien aquests mateixos ideals, amb un justificatiu dels seus actes bèl·lics. De principi, el perill dels barbres, més tard animats per la seva creença de què estaven sota una inspiració divina que els feia creure que el món era creat per al seu Imperi i àdhuc els seus reis es deien reis del món.

A Grècia sorgeix per primera vegada el principi del dret de llibertat en les relacions humanes. Enfront la idea oriental de què la llei és dictada pel Déu i que a l'home no comprèn més que acatar-la i complir-la, s'alça la concepció grega de l'organització dels homes i la seva coordinació cap a un ordre jurídic; aquest és el motiu de la federació dels pobles grecs. Quan la seva civilització desapareix, arriba el dia en què el fruit de la seva idea es recull amb la revolució francesa i, més tard, amb la Societat de les Nacions.

L'home primitiu, vivint aïllat, considera el foraster com un enemic; amb el temps apareixen vagues idees de so-

ciabilitat i tenen lloc relacions amistoses d'homes de diferents pobles i àdhuc de pobles també. En l'Estat antic succeeix el mateix: el foraster no hi té cap dret, però, amb el temps se li reconeix el de comerç i fins se l'arriba a considerar com a protegit per un mateix Déu. Més tard, per tal de protegir els forasters, existeixen en els Estats certs llocs, a semblança dels consuls, on aquell és ben acollit. Aquesta institució de l'hospitalitat existeix encara avui en certs pobles de l'Orient.

Entorn els diversos santuaris apareixen també lligues de protecció als peregrins i pactes de pau per a certs dies, que ningú trenca. Més endavant, són els Estats els que pacten aquestes treves i es formen agrupacions de pobles que estableixen lligams més resistents entre els diversos Estats grecs. I, després de lluites entre aquests pobles per a imposar la seva preponderància, s'uneixen tots davant la invasió persa, més no s'arriba a una perfecta confederació. Més tard, però, al·lisonats, superant el seu particularisme, es crea un règim de cooperació i una més ampla solidaritat, variant la capital de l'Estat federal d'una ciutat a altra.

Queden, però, al marge els pobles barbres, sense drets, fins quan arriba el moment en què la condició de grec no s'adquireix per la naixença, sinó per la cultura i l'educació, i de la barreja de pobles sorgeix el tipus hel·lènic, propagador d'una cultura i un ideal nascut en un poble que pot no ésser el seu.

Els bells ideals de la cooperació dels pobles, acaba el Dr. Bosch, avancen en el seu camí i tenen una realitat, encara que defectuosa, en la Societat de les Nacions. Esperem amb optimisme que sigui una completa realitat

i desapareguin les lluites per la violència i imperin les lluites per l'esperit.

* * *

La segona de les conferències d'aquest curset, anà a càrrec del Dr. Joaquim Balcells, secretari del Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona, qui dissertà sobre el tema: «Concepció romana de la guerra i de la pau».

Comença l'orador referint-se al Col·legi dels fecials encarregats de la declaració de la guerra i pau, mitjançant certs actes simbòlics per aquestes declaracions, consistint el de la guerra en el llançament d'una llança amb el ferro tenyit en sang vers el poble enemic, i la segona en l'anada a l'exèrcit contrari amb una branca de verbena a les mans i un sacrifici d'un cap de bestiar amb una pedra.

Després d'una breu i erudita disgressió sobre els diversos vocables que interpretaven la idea de l'enemic, es refereix l'orador a la paraula *pax*. Aquest mot, digué, no significa en un principi la mateixa accepció que té avui, sinó el fet jurídic de la convenció, és a dir, un acord entre parts. La paraula pau més aviat l'expressava el mot concòrdia. *Pax*, doncs, no era més que un estat d'excepció.

Es refereix l'orador a les guerres entre els pobles veïns i diu que queda ben clar que no eren més que guerres de rapinya, veritables *razzies* per apoderar-se dels béns d'altra. La guerra, però, tenia caràcter religiós i per a mantenir-lo es creà el Col·legi dels fecials, que amb certes cerimònies declaraven la guerra o intentaven la pau, sota la direcció d'un *pater patratum*. Passà el temps i la idea de *pax* es lliga amb l'avançament de la cultura romana i apareix l'augusta *Pax romana*, que, en el fons, significa la dominació romana.

Més tard, i per l'ús d'aquesta paraula en les diverses fórmules de salutació, *pax vobis*, *pax tibi*, arriba a significar: felicitat. Però, per arribar a aquest resultat és precis que, en el món romà, hagi passat quelcom. Què? Una singular transformació de les seves idees que el portaren a concedir certs drets als estrangers. En aquests estrangers amb drets reconeguts (*jus latinitatem*) hi ha encara diferenciacions: estrangers que es troben en condicions d'igualtat amb el poble romà i altres en condició inferior i, finalment, un tercer grup, de forasters d'un poble vençut sense condicions i al qual el poble romà li ho ha pres tot.

Roma, avança el seu camí triomfal i arriba a conquerir els territoris que formaren el seu Imperi.

El romà, viu per la consideració pública i l'anomenada, però la funda en la seva correcció, que, abans d'arribar a la *benevolentia*, es caracteritza pels seus preceptes negatius que informen la major part del seu dret. El romà, té, a més, una estreta relació amb un déu, amb el que té un contracte i tot el seu anhel és de complir-lo fidelment. Per tot això vol que les seves guerres, siguin justes i pies.

Però, no sempre el *justum* és *equum*, i això és una de les causes de l'ensorrament de la idea romana.

En la història romana s'hi troba una constant lluita entre la idea hel·lenista de destacar l'home sobre la societat, i la concepció romana dels *mos maiorum*, que aniquila la personalitat. I en el moment en què els romans es decideixen per la primera concepció, mitjançant l'imperi de la dictadura militar, fracassen perquè l'home elevat procura sols per a ell, i apareixen els Nerò, Tiberi, Vespasià.

Malgrat els romans creguin que les seves guerres són justes i pies, sempre

es comprova en els historiadors de la època un afany vivíssim de disculpar-les. Avui, però, la seva lectura ens demostra ben clarament quina idea tingueren d'aquells conceptes en algunes guerres i l'orador es refereix a certs episodis de la tercera guerra púnica en demostració de les seves asseveracions. No obstant, continua, aquesta guerra fou considerada justa i pietosa, però això fou perquè no comprenien la d'equitat. La idea de guerra justa es confonia amb la d'interessant per al poble romà.

Per a acabar, l'orador es refereix a la figura de Virgili, una de les ànimes antigues que millor comprengué la idea de l'heroi perfectament romà, però dintre la ideologia hel·lènica i ens deixa la figura d'Eneas, l'individu que es destaca de la multitud, més al servei d'ella. Un home que sacrifica el seu amor pel seu poble i el condueix a la Itàlia promesa, conquerint el seu territori. Es l'home amb valors d'home i no anorreat per la raça.

La consolidació de la F. N. E. C.

Ahí a la tarda a dos quarts de set es reuní a una aula de la Universitat, l'assemblea de delegats de les Associacions universitàries de estudiants per tal de constituir l'entitat de caràcter general que prescriu l'article 67 de l'Estatut universitari.

Després d'una discussió sobre la situació anormal de l'Associació de Filosofia, la qual ni té junta constituïda ni portava delegació, i vist que la unanimitat de l'assemblea no podia ésser modificada per aquella, s'aprovà per aclamació la següent proposició:

1) Que les associacions universitàries integren la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya.

2) Que en el termini més breu possible es convoqui la Cambra Federal de la F. N. E. C. per tal d'elegir la junta de govern i aprovar els Estatuts que han d'ésser presentats a la Junta Universitària.

Barcelona, 9 de març de 1934.

Aquesta proposició anava signada per les delegacions íntegres de Ciències, Dret, Farmàcia i Medicina.

Imp. F. Camps Calmet, Tel. 54-Tàrraga

Vídua Lluís Soler Pujol

Plaça Francesc Macià, 8.-Tel. 10445

Col·leccions d'Història Natural.
Osteologia. Biologia. Tecnologia.

ELS PROVEIDORS D'UNIVERSITATS, INSTITUTS,
ACADEMIES, ESCOLES D'ART I
COL·LEGIS PARTICULARS

Consulteu el nostre catàleg il·lustrat amb nombrosos
gravats, que serà lliurat gratuïtament a
tots els Centres d'instrucció que ho sol·licitin.

● Vendes al comptat i a terminis

ACADÈMIA BAIXAS

Dibuix i Pintura

Preparació per les assignatures de dibuix, Arquitectura, Enginyers, Aparelladors, Peritatges, etc., etc.
Pi, 1, primer, 1.ª - Barcelona

SENHAL

POESIES

DE

DELFI ESCOLA
I FIGUEROA

ADQUIRIU-LO!

Liceu Escolar

Pensionat

excel·lent

Batxillerat

Magisteri

Comerç

Blondel, F. - LLEIDA

782/0

JOSEP PORTER

LLIBRETER

MONT-SIÓ, 3 BIS, PRAL. 2.^A · TELÈFON, 16792

BARCELONA

APARTAT DE CORREUS, 574. Adreça telegràfica, «PORTELIBER»

Incunables, Manuscrits, especialment en llengües romàniques
i amb miniatures, Obres esgotades. Impressions
modernes de luxe o limitades. Relligadures
artístiques o històriques. Gravats.
Dibuixos. Aquarel·les.
Autògrafs.

Informacions bibliogràfiques Formació i organització
de biblioteques Recerques d'obres esgotades o rares.
 Servei de liquidació de biblioteques Publicació
de Catàlegs per matèries de les obres que tenim en venda
 Van publicats catàlegs i llistes de Bibliografia, Biblio-
filia, Incunables, Arqueologia, Belles Arts, Medicina, Dret,
Religió. Amèrica, Catalunya, Espanya, Madrid, Barcelona,
València, Viatges, Música, Publicacions periòdiques etc., etc.
Tots els calàleg s'envien gratis a qui els demani :: ::

Es compren biblioteques i llibres de totes menes, gravats,
autògrafs. dibuixos, aquarel·les i papers vells que tinguin
algún interès artístic, històric o literari.